

แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ
นำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

The Guidelines to Enhance the School Based Curriculum Management Participated
in the Pilot Project of World Class Standard Based of Academic Year 2008 Under
Tak Primary Education Service Area Office 2

รวีวรรณ ต๊ะถิน*

Raweewan Tatin

สุภาพร พงศ์ภิญโญโอกาส**

Suparorn Pongpinyoopat

ปรีชา อ่วมปัญญา***

Preecha Auampanya

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และหาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ประชากรที่ศึกษาได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 4 คน ครูผู้สอนจำนวน 77 คน ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตรเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่และร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาในทุกด้านทั้งด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา และด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก 2. ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย 3. ความต้องการการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4. แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา พบว่า คุณภาพของแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรทั้งด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อตัดสินโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน พบว่า มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ทุกข้อ โดยแนวทางพัฒนาที่สำคัญได้แก่ 1) จัดประชุมผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคเรียน 2) ระดมทุนจากชุมชน เครือข่าย องค์กรเอกชน ในการจัดพัฒนาด้านอาคารสถานที่ และ 3) ศึกษาดูงานด้านการวิจัยประเมินผลการใช้หลักสูตรจากโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตร

คำสำคัญ : หลักสูตรสถานศึกษา / โครงการนำร่องการใช้หลักสูตร / หลักสูตรแกนกลาง

*นักศึกษาลัทธิทองครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

**อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

***อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the conditions, the limitations, the needs and the guidelines to enhance the school-based curriculum management under the pilot project of world class standard based of academic year 2008 under Tak Primary Education Service Area Office 2. This research was divided into 2 stages. The first stage was to study the limitations and the needs to enhance the school-based curriculum management. The research resources consisted of 4 administrators, 77 teachers. The second stage was to determine the guidelines to enhance the curriculum management of prototype schools and schools that were prepared for the curriculum implementation which were collected from 17 experts. The research instruments in collecting the data were the questionnaires and structured interviews and statistical analysis through frequencies, percentage, mean and standard deviation. The results of the study were as follows: 1. In general, the conditions in the school-based curriculum management in all aspects including preparing the school curriculum, promoting and supporting the education and supervising the quality control at education level are very high both generally and individually. 2. In general, the limitations in school-based curriculum management in all aspects are found to be at low level. 3. In general, the needs in school-based curriculum management in all aspects are very high. 4. The guidelines in the development of school-based curriculum management were found that the quality of the guidelines to enhance the school-based curriculum management regarding to its accuracy, its appropriateness, its possibility and its practicality are high. When compared with the evaluation criteria, it was found that there were accuracy, appropriateness and practicality in every section. The development guidelines are as followed: 1) Meetings between teachers, parents and associated parties should be held in every semester. 2) Hold a fundraising within the communities, networks and private organizations for the buildings and facilities development. 3) Attend and observe other schools in the evaluation research of the school-based curriculums from the schools under the pilot project.

Keywords : Curriculum / Curriculum Implementation / Pilot Project / The Basic Education Core Curriculum

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 27 “ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ...ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็น สมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548, หน้า 5) หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพราะหลักสูตรเป็นเสมือนแม่บทที่มีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาทุกรูปแบบและทุกระบบการศึกษา ทั้งระดับชาติและระดับสถานศึกษา (ธงชัย ช่อพุกข, 2548, หน้า 3)

นอกจากนี้ยังเป็นโครงการ แผนงาน ข้อกำหนด ที่ชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษา ครู-อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปดำเนินงานสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ (ฉันท ชาติทอง, 2550, หน้า 4-5) การสร้างหลักสูตรต้องมีขั้นตอน มีกระบวนการที่ต้องอาศัยบุคลากรจำนวนมากในการปฏิบัติงาน ต้องพัฒนาอย่างเป็นระบบ เมื่อสร้างหลักสูตรหรือพัฒนาหลักสูตรขึ้นมาแล้วขั้นต่อไปก็คือ การนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งการนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรที่จะช่วยให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมานั้น ประสบความสำเร็จ การจะประสบความสำเร็จได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับอาศัยการบริหารหลักสูตรเป็นปัจจัยสำคัญ (ขวลิต ชูกำแพง, 2551, หน้า 63)

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2552 ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยให้เริ่มใช้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 สำหรับโรงเรียนทั่วไปที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553 ทุกโรงเรียน โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร คือ โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากเขตพื้นที่การศึกษาละ 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นโรงเรียนที่จะได้รับการดูแลและสนับสนุนการดำเนินการจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งปฏิบัติงานด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นศูนย์วิจัยและพัฒนาตามโครงการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับโรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร คือ โรงเรียนที่ให้เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาตามความเหมาะสม เป็นโรงเรียนที่มีความสนใจ และอาสาเข้าร่วมการใช้หลักสูตรฯ เกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร และโรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร โดยจะต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ เป็นโรงเรียนชั้นนำหรือเป็นโรงเรียนต้นแบบในด้านต่างๆ มีผลงานเป็นที่ปรากฏ พร้อมทั้งมีศักยภาพที่สามารถพัฒนาเป็นศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนมีคณะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ และมีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ มีคณะครูผู้สอนแกนนำที่มีคุณภาพ และคณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้มแข็ง ทางเขตพื้นที่การศึกษามีศักยภาพที่จะเข้าไปร่วมสนับสนุนทางวิชาการได้อย่างต่อเนื่อง สามารถพัฒนาให้เป็นโรงเรียนที่เป็นแหล่งเรียนรู้แก่สถานศึกษาอื่นๆ และเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ในด้านการใช้หลักสูตรที่เป็นรูปธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรปีการศึกษา 2552 และได้ให้โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร รายงานผลการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามายังสำนักงานเขตพื้นที่ พบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานดังนี้ บุคลากรบางส่วนมีความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรค่อนข้างน้อยจึงใช้เวลาในการจัดทำหลักสูตรค่อนข้างมาก บุคลากรส่วนใหญ่เป็นครูวิชาเอกการประถมศึกษาและสอนประจำชั้น ทำให้ประสบปัญหาในการจัดทำหลักสูตรตามกลุ่มสาระและการนำไปใช้จริง เมื่อเกิดปัญหาในการนำไปใช้จริงจึงส่งผลให้การวัดและประเมินผลคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงบ้าง (โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ต๋าน, 2552, หน้า 46)

จากประเด็นสำคัญที่เปลี่ยนแปลงในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และจากรายงานผลการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครู

ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร ซึ่งได้ดำเนินการใช้หลักสูตรมาระยะหนึ่งแล้ว มีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานของการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา เพื่อจะได้ทราบว่ามีความสามารถดำเนินการการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา เป็นอย่างไร มีปัญหาและความต้องการการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาอย่างไรบ้าง มีกระบวนการและวิธีการใดที่จะนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผน และดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอมethodดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ประชากรที่ศึกษาได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 4 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำนวน 81 คน โดยศึกษากับประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าการรวมถ้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยนำข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการ การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ที่ได้จากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มาพิจารณากำหนดเป็นประเด็นในการหาแนวทางพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และจัดอันดับความสำคัญ และตรวจสอบคุณภาพของแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมจำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งทางไปรษณีย์ และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดคะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์การยอมรับว่าแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความ เป็นประโยชน์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

1.1 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ทุกด้านทั้งด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา และด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ 3 ลำดับแรก ด้านการจัดทำหลักสูตร ได้แก่ สถานศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาวิเคราะห์ สภาพปัญหา จุดเน้น ความต้องการของชุมชน และความต้องการของผู้เรียน และสถานศึกษานำร่างหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ด้านการส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษามีห้องเรียน ห้องพิเศษต่างๆ เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษามีเครือข่ายจากผู้ปกครอง หน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนในการบริหารจัดการหลักสูตร และสถานศึกษาส่งเสริมความเป็นกวีวิชาการให้แก่ครู และบุคลากรในสถานศึกษา ด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษานำผลการนิเทศ การใช้หลักสูตรมาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และผู้บริหารสถานศึกษาหรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการนิเทศครู และบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

1.2 ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ทุกด้าน ทั้งด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา และ ด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับน้อย โดยพิจารณาในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ 3 ลำดับแรก ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษาขาดการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ไม่เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และขาดข้อมูล เอกสารหลักฐาน คู่มือ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา ได้แก่ ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน มีทรัพยากรไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน และครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่เข้าร่วมประชุม หรือศึกษาดูงาน ด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ขาดการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่สามารถทบทวนประเมินผล การใช้หลักสูตร และดำเนินการประชุม วางแผน เกี่ยวกับการติดตามการใช้หลักสูตรค่อนข้างน้อย

1.3 ความต้องการการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ทุกด้าน ทั้งด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการส่งเสริม สนับสนุนระดับ

สถานศึกษา และ ด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาในรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ 3 ลำดับแรก ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ แหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญที่สามารถตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา และวิธีการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การจัดการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา ได้แก่ การศึกษาดูงานด้านหลักสูตร จากสถานศึกษาและหน่วยงานต่างๆ การประชุม อบรม ศึกษา ดูงานด้านหลักสูตร และแผนงานในการดำเนินงานด้านการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา ด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ได้แก่ แผนการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร ตลอดปีการศึกษา การประชุมวางแผน เกี่ยวกับการนิเทศงานด้านหลักสูตร และการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2. แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 2

2.1 แนวทางการพัฒนาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า คุณภาพของแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ตั้งแต่ 3 คุณภาพขึ้นไป ได้แก่ 1) จัดประชุมผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคเรียน และ 2) จัดประชุม เชิงปฏิบัติการด้านหลักสูตรเป็นประจำทุกปี

2.2 แนวทางการพัฒนาการส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา พบว่า คุณภาพของแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ตั้งแต่ 3 คุณภาพขึ้นไป ได้แก่ 1) ระดมทุนจากชุมชน เครือข่าย องค์กรเอกชน ในการจัดพัฒนาด้านอาคารสถานที่ 2) จัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีการอบรม ประชุมอย่างน้อยปีละ 20 ชั่วโมง 3) วางแผนการใช้งบประมาณในการบริหารงาน 4) ฝ่ายโดยหัวหน้าฝ่ายเป็นผู้ดำเนินการ 4) จัดทำข้อมูลสรุปงานประจำปี ของฝ่ายงานและนำเสนอทรัพยากรที่ต้องการเพิ่มเพื่อจัดซื้อ จัดหา ในครั้งต่อไป และ 5) จัดทำคำสั่งการศึกษาดูงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการประชุมหรือศึกษาดูงานพร้อมกับรายงานผลทุกครั้ง

2.3 แนวทางการพัฒนาการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา พบว่า คุณภาพของแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ตั้งแต่ 3 คุณภาพขึ้นไป ได้แก่ ศึกษาดูงานด้านการวิจัยประเมินผลการใช้หลักสูตรจากโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตร

อภิปรายผลการศึกษา

1. สภาพ ปัญหา และความต้องการการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

1.1 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่าในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 2 เป็นโรงเรียนชั้นนำ โรงเรียนต้นแบบในด้านต่างๆ มีผลงานเป็นที่ปรากฏ มีผู้บริหารที่ดี

มีภาวะความเป็นผู้นำ มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการ มีคณะครูผู้สอนที่มีคุณภาพ และคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีความเข้มแข็งให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเป็นอย่างดีในทุกๆด้าน ร่วมกันบริหารจัดการหลักสูตรให้บรรลุตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมาลินี หมื่นไวย (2553, หน้า 112) ที่กล่าวว่า โรงเรียนนำร่องในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 เป็นโรงเรียนที่มีศักยภาพในการดำเนินการบริหารจัดการด้วยตนเองและมีความพร้อมในทุกด้านดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ สถานศึกษาวิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการขาดการติดตามข้อมูลไม่มีการกระตุ้นการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของกระจำนงค์ หลักคำ (2556, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของโรงเรียนต้นแบบ และโรงเรียนพร้อมใช้ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรมีการปฏิบัติต่ำสุดในเรื่องการดำเนินการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ เพื่อนำผลมาใช้เป็นข้อมูลพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

1.2 ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อให้เป็นโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรและโรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตรตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงทำให้มีปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของจิราพัชร อธิกุล (2555, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร โรงเรียนที่มีความพร้อม (ใช้ในปีการศึกษา 2552) และโรงเรียนทั่วไป (ใช้ในปีการศึกษา 2553) โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษามีปัญหาสูงสุด โดยพบปัญหาหนักที่สุดในเรื่องผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายขาดการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นความบกพร่องและขาดการเอาใจใส่ต่องาน ซึ่งควรเป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 37) กล่าวไว้ว่า การนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร เป็นกระบวนการสำคัญที่สถานศึกษาใช้ในการควบคุมคุณภาพ โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการติดตาม เช่น การตรวจเยี่ยมและการสังเกตการณ์ในชั้นเรียน การสอนแนะ (Coaching) การตรวจแผนการจัด การเรียนรู้ การบันทึก รายงานหลังการสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น สถานศึกษาควรจัดให้มีแผนนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ดำเนินการให้กระบวนการนิเทศเป็นวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา บนพื้นฐานความรู้สึที่เป็นกัลยาณมิตร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และยอมรับการเปลี่ยนสถานภาพระหว่างกันเป็นผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศซึ่งจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดระบบการนิเทศ ติดตาม ที่เป็นกัลยาณมิตร สอดคล้องกับผลการวิจัยของจรัส สุทธาพจน์ (2554, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอเวียงแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล มีปัญหาสูงสุดในเรื่องการกำกับ ติดตาม และควบคุมการใช้หลักสูตรโดยการประเมินและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

1.3 ความต้องการการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ นำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาดาก เขต 2 พบว่า ด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษามีความต้องการสูงสุดในเรื่อง สถานศึกษาควรมีแผนการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร ตลอดปีการศึกษา ซึ่งคณะกรรมการ ผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดทำปฏิทินการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรเพื่อ ตรวจสอบ การทำงาน การใช้หลักสูตร และให้คำปรึกษา พร้อมปรับปรุงการทำงาน ปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตร ต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของจิราพัชร อิศกุล (2555, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อำเภอแม่สาย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า มีข้อเสนอแนะด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษาใน เรื่องควรมีการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรเป็นระยะๆ และมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นประจำทุกปี หลังจากประเมินหลักสูตรแล้ว ตรวจสอบและติดตามการใช้หลักสูตรอยู่บ่อยๆ ควรมีการจัดทำคู่มือในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ผู้บริหารได้กำกับ ติดตามดูแลคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และอยากให้ผู้เชี่ยวชาญได้กำกับดูแล ตรวจสอบการใช้หลักสูตรสม่ำเสมอ และสอดคล้อง กับผลการวิจัยของมานิตย์ เต็งมีศรี (2553, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า การกำกับดูแลคุณภาพ ระดับสถานศึกษาควรมีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ แจ้งให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทราบ และกำหนดแผนการประเมินการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน

2. แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำ ร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาดาก เขต 2

2.1 แนวทางการพัฒนาด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า คุณภาพของแนวทาง พัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดใน ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ตั้งแต่ 3 คุณภาพขึ้นไป ได้แก่ 1) จัดประชุมผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคเรียน และ 2) จัดประชุม เชิงปฏิบัติการด้านหลักสูตรเป็นประจำ ทุกปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดประชุมผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคเรียน และจัดประชุมเชิง ปฏิบัติการด้านหลักสูตรเป็นประจำทุกปี จะเป็นการวางแผนการทำงานและตรวจสอบความต้องการของ ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาให้หลักสูตรตรงตามความต้องการของผู้เรียนมากที่สุดและเป็นไปใน ทิศทางเดียวกันมากขึ้น สอดคล้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของกรมวิชาการ (2545, หน้า 7- 11) เกี่ยวกับการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และ งานวิชาการของสถานศึกษา มีคณะกรรมการระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวบรวม ข้อมูลด้านต่างๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น มาจัดทำให้เป็นระบบ และปฏิบัติการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอนที่กำหนด สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัสวเดช ชาดิรัมย์ (2556, บทคัดย่อ) ที่พบแนวทางพัฒนาการวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาว่าควรดำเนินการประชุมบุคลากรเพื่อสร้างความ เข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 แนวทางการพัฒนาด้านการส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา พบว่า คุณภาพ ของแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ตั้งแต่ 3 คุณภาพขึ้นไป ได้แก่ 1) ระดมทุนจากชุมชน เครือข่าย องค์กรเอกชน ในการจัดพัฒนาด้านอาคารสถานที่ 2) จัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีการอบรม ประชุมอย่างน้อยปีละ 20 ชั่วโมง 3) วางแผนการใช้งบประมาณในการบริหารงาน 4) ฝ่ายโดยหัวหน้าฝ่ายเป็นผู้ดำเนินการ 4) จัดทำข้อมูลสรุปงานประจำปีของฝ่ายงานและนำเสนอทรัพยากรที่ต้องการเพิ่มเพื่อจัดซื้อ จัดหา ในครั้งต่อไป และ 5) จัดทำคำสั่งการศึกษาของครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการประชุมหรือศึกษาดูงานพร้อมกับรายงานผลทุกครั้ง ซึ่งแนวทางพัฒนาดังกล่าวนี้นี้ถือเป็นการส่งเสริมบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและได้รับความรู้เพิ่มเติม พร้อมทั้งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากการประชุมอบรมสัมมนาต่างๆ อยู่เสมอ ช่วยทำให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาก้าวหน้าเป็นปัจจุบัน และมีความต่อเนื่องในท้องถิ่นของตนเองอยู่เสมอ ถือเป็นเทคนิคของผู้บริหารอย่างหนึ่งในการบริหารคนหรือผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานอยู่เสมอ สอดคล้องกับคำกล่าวของ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549, หน้า 98-99) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการให้บริการ และสนับสนุนการสอนของครู โดยการจัดทำจัดหาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร งบประมาณวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของกระจ่าง หลักคำ (2556, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนพร้อมใช้ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 พบว่า ต้องส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการที่หลากหลายและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เช่น การประชุม สัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การติดตามข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อเทคโนโลยีต่างๆ และสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากรให้เพียงพอเหมาะสม นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมการดำเนินงานแบบสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในระดับต่างๆ ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาอย่างจริงจัง ตลอดจนส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งการจัดแหล่งเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2.3 แนวทางการพัฒนาด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา พบว่า คุณภาพของแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ตั้งแต่ 3 คุณภาพขึ้นไป ได้แก่ ศึกษาดูงานด้านการวิจัยประเมินผลการใช้หลักสูตรจากโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตร ซึ่งแนวทางพัฒนาดังกล่าวเป็นแนวทางจากการดูงานและนำมาปรับใช้กับโรงเรียนของตนเองถือเป็นการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งกรมวิชาการ (2545, หน้า 7-11) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาไว้ว่า ควรศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเอกสารประกอบหลักสูตร ศึกษาความต้องการของบุคลากร จัดอบรม สัมมนาหรือฝึกปฏิบัติตามความต้องการของบุคลากร สร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิภาดา ศรีลาศักดิ์ (2553, บทคัดย่อ) ที่ได้พบแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเขตเทศบาลเมืองมุกดาหารว่า ควรมีการนำบุคลากรไปศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย หรือโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยด้านสภาพของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า บุคลากรทางการศึกษา ยังขาดความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนควรเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มาให้ความรู้และอบรมเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษา และควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนนอกสังกัดเพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรต่อไป
2. จากการวิจัยด้านปัญหาของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนยังขาดงบประมาณ ในการดำเนินงาน จึงควรขอความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา แจ้งและประชาสัมพันธ์ ให้ทราบถึงประโยชน์ของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป
3. จากการวิจัยด้านความต้องการของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ขาดการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ การใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง จึงควรพัฒนาและปรับปรุงปฏิทินการทำงานให้ตรงตามความต้องการของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดต่อการเรียนการสอนต่อไป
4. ด้านการกำกับ ติดตาม ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา สถานศึกษาควรนำการวิจัยมา ประเมินผลการใช้หลักสูตร จัดตั้งคณะกรรมการประเมินการใช้หลักสูตร เพื่อเป็นตัวชี้วัดคุณค่าของหลักสูตร และแก้ไขส่วนที่บกพร่องนำไปสู่หลักสูตรที่มีคุณภาพใช้ได้จริงและเหมาะสมกับผู้เรียนต่อไป
5. แนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ควรเตรียมความพร้อมให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร และศึกษาข้อมูลใหม่ๆ เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความพร้อมทันต่อความต้องการของโรงเรียนและชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ได้รับการอบรม สัมมนา ควรขยายผลองค์ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้มีความรู้เพิ่มเติมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยติดตามประเมินผลการนำแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ไปใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตร
2. ควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอน

เอกสารอ้างอิง

- กระจำจ่า หลักคำ. (2556). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของโรงเรียนต้นแบบ และโรงเรียนพร้อมใช้ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 36. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- จรัญ สุธาพจน์. (2554). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอเวียงแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- จิราพัชร อีสกุล. (2555). เปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ฉันท ชาติทอง. (2551). เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). นครปฐม :
เพชรเกษมการพิมพ์.
- ชุมชนบ้านแม่ต๋าน, โรงเรียน. (2552). รายงานผลการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียน
ต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ตาก : โรงเรียนชุมชน
บ้านแม่ต๋าน.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2549). การบริหารงานวิชาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). สงขลา : ฝ่ายเทคโนโลยี
ทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธงชัย ช่อพุกษา. (2548). การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กำแพงเพชร :
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- มานิตย์ เต็งมีศรี. (2553). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- มาลีณี หมั่นไวย. (2553). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนนำร่องตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู
ในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2548). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วิชาการ, กรม. (2545). แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิภาดา ศรีลาศักดิ์. (2553). การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเขตเทศบาลเมือง
มุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2552). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อัสวเดช ชาติรัมย์. (2556). ปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.